

**UCHWAŁA NR XI/81/2019
Rady Gminy Malczyce
z dnia 24 września 2019 r.**

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny
na lata 2019 – 2021**

Na podstawie 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2019r., poz. 506 ze zm.), art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2019r. poz. 1111 ze zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021”, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Malczyce.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Gminy Malczyce

Monika Olchawa

Załącznik do Uchwały nr XI/81/2019
Rady Gminy Malczyce
z dnia 24 września 2019 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2019 – 2021

I. Wprowadzenie

Rodzina jest najmniejszą i najpowszechniejszą formą życia społecznego występującą we wszystkich kulturach. Ma ona zasadniczy wpływ na funkcjonowanie człowieka w rolach społecznych oraz kształtowanie jego tożsamości i postaw. Oddziałując w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka przekazuje mu swój system wartości, poglądy, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i determinuje postępowanie na całe życie. To właśnie w rodzinie dziecko uczy się jak należy zachowywać się i działać w określonych sytuacjach, jakie przyjąć postawy, jakie wyznaczać cele i co czynić, by osiągnąć pożądaný skutek. W rodzinie dziecko przyswaja sobie określone nawyki reagowania zgodne z obowiązującymi w niej wzorcami zachowań.

Rodzina wywiera również istotny wpływ na życie emocjonalne swych członków, dlatego też powinna stanowić płaszczyznę, na której zaspokajane są potrzeby miłości, przywiązania, obdarzania zaufaniem, otaczania opieką, stwarzając tym samym stabilizację uczuciową. Prawidłowo funkcjonująca rodzina daje dziecku i pozostałym jej członkom poczucie bezpieczeństwa i wzmacnia rozwój osobisty.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać wiele czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska niepożądane np. uzależnienia, bezrobocie czy przemoc. Jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, to instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Rodziny te wymagają stałego wsparcia i monitorowania przez przedstawicieli różnych grup zawodowych: pracowników socjalnych, asystentów rodziny, kuratorów, pedagogów, psychologów, policji, itp.

Działania te powinny być ze sobą spójne i uwzględniać prawo rodziny do zachowania tożsamości, a także konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka.

II. Podstawa prawna

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Malczyce na lata 2019-2021 realizowany będzie w oparciu o następujące akty prawne:

- 1) ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
- 2) ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej
- 3) ustawę z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”
- 4) ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

III. Diagnoza rodzin objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malczycach

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Jako podstawowe środowisko funkcjonowania i rozwoju dziecka powinna zapewnić mu bezpieczeństwo fizyczne i emocjonalne.

Nie każda jednak rodzina posiada umiejętności pozwalające sprostać wszystkim zadaniom. Trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych najczęściej wynikają z uwarunkowań wewnątrzrodzinnych, a także poza rodzinnymi, co w konsekwencji prowadzi do sytuacji kryzysowych, których nie są w stanie rozwiązać we własnym zakresie.

Analiza danych statystycznych

Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2018r.
Liczba mieszkańców gminy Malczyce	5759
Liczba dzieci zamieszkujących gminę w wieku 0 – 15 lat	1000
Liczba młodzieży zamieszkującej gminę w wieku 16 – 18 lat	239
Liczba osób zamieszkujących gminę w wieku powyżej 60 lat	1638

Liczba dzieci uczęszczających do przedszkola w Malczycach	152
Liczba dzieci uczęszczających do Sz.P., oddziału gimnazjalnego w Malczycach	456
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	11
Liczba dzieci/młodzieży objętych pieczęcią zastępczą ogółem	12
Liczba dzieci/młodzieży objętych pieczęcią zastępczą w ramach rodziny zastępczej zawodowej	7
Liczba dzieci/młodzieży objętych pieczęcią zastępczą w ramach rodziny zastępczej spokrewnionej	3
Liczba dzieci/młodzieży objętych pieczęcią zastępczą w ramach rodziny zastępczej niezawodowej	2
Liczba dzieci/młodzieży, których rodziny objęte są nadzorem kuratora z powodu ograniczenia lub pozbawienia władzy rodzicielskiej	33
Nadzór kuratora w sprawach nieletnich	5
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	109
Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej	29
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	396
Liczba osób uprawnionych do korzystania z Funduszu Alimentacyjnego	44
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego 500+	387
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia „Dobry Start”	497
Liczba rodzin/dzieci uprawnionych do Karty Dużej Rodziny	66/215

Z danych statystycznych GOPS, wywiadów środowiskowych, a także obserwacji pracowników socjalnych wynika, że osoby oraz rodziny objęte wsparciem z pomocy społecznej to głównie środowiska wieloprotymowe. Zasadne jest więc budowanie i wdrażanie kompleksowego systemu wsparcia dla rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci.

Głównymi powodami, dla których mieszkańcy korzystają z pomocy i wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej są bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, alkoholizm, przemoc w rodzinie, bezdomność, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Powody przyznania pomocy finansowej i w naturze w 2018r.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Procent z badanej liczby środowisk tj. 109
bezrobocie	43	88	39,44
niepełnosprawność	51	62	46,78
długotrwała choroba	50	67	45,87
alkoholizm	10	10	9,17
przemoc w rodzinie	1	4	0,91
bezdomność	6	6	5,50
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	31	85	28,44

W 2018r. głównym powodem przyznawania świadczeń była niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezrobocie oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Czynnikami mającym wpływ na zmniejszenie się liczby beneficjentów pomocy społecznej, oprócz zmian na rynku pracy, jest realizacja świadczenia wychowawczego

„500+”, którego celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

W gminie Malczyce podjęto inicjatywę dodatkowego wsparcia rodzin wielodzietnych poprzez podjęcie gminnego programu „Malczycka Karta Dużej Rodziny”. Program ma na celu promowanie modelu rodziny wielodzietnej, kształtowanie jej pozytywnego wizerunku i kreowanie świadomości społecznej pozbawionej negatywnych stereotypów jej postrzegania, kształtowanie postaw prospołecznych oraz tworzenie i doskonalenie wsparcia dla rodziny, umacnianie oraz wspieranie rodziny wielodzietnej.

Realizacja programu Karta Dużej rodziny

Liczba rodzin, którym wydano Kartę Dużej Rodziny	Liczba członków rodzin wielodzietnych, którym wydano kartę	Liczba rodziców/opiekunów posiadających kartę	Liczba dzieci posiadających kartę
66	340	125	215

Od 2012r. ważnym narzędziem wspierającym rodzinę jest usługa asystenta rodziny. Asystent rodziny podczas spotkań, które odbywają się w miejscu zamieszkania rodziny, lub w miejscu wskazanym przez rodzinę, świadczy pomoc w nabywaniu umiejętności wykonywania prostych czynności składających się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego, zapewnienia odpowiedniej opieki nad dziećmi, a także nabywania umiejętności opiekuńczo-wychowawczych oraz odbudowywania więzi rodzinnych.

Praca z rodzinami, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze jest procesem złożonym i wymaga wypracowania wraz z członkami rodziny planu pracy mającego charakter długofalowy. Efekty pracy z rodziną przede wszystkim zależą od aktywności jej członków, otwarcia na proponowane wsparcie, chęci wprowadzania zmian przez poszczególnych członków rodziny.

Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny

Liczba asystentów	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, ogółem	Liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do współpracy z asystentem rodziny	Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny
1	11	4	27

IV. Założenia programu

Podstawowym założeniem „Gminnego Programu Wspierania Rodzin na lata 2019-2021” jest udoskonalanie funkcjonującego systemu wsparcia dla rodzin, szczególnie tych, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zagrożone są wykluczeniem społecznym, mające na celu przywrócenie tym rodzinom biegłości i wprawy do prawidłowego wypełniania ról rodzicielskich i sprawowania opieki nad dziećmi.

Wszelkie działania skoncentrowane są przede wszystkim na wspieraniu rodziny biologicznej w samodzielnym rozwiązywaniu i radzeniu sobie ze swymi problemami, co jednocześnie zwiększa jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku, stymuluje aktywność własną, wyzwala potencjał, pozwala na poznanie nowych umiejętności rodzicielskich. Efektem tej pomocy powinno być usamodzielnienie osób i rodzin poprzez przewyciężanie trudnych sytuacji życiowych przy wykorzystaniu możliwości i zasobów własnych oraz zasobów środowiska.

V. Adresaci Programu

Program adresowany jest do rodzin zamieszkujących na terenie gminy Malczyce, w szczególności do tych rodzin, które wymagają wsparcia w pełnieniu ról rodzicielskich oraz zagrożone są umieszczeniem wychowujących się w nich dzieci w systemie pieczy zastępczej.

VI. Realizatorzy Programu

Instytucje i organizacje realizujące zadania z zakresu wspierania rodziny oraz inne pełniące funkcje wspierające:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malczycach
- Urząd Gminy w Malczycach
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Szkoła Podstawowa w Malczycach
- Publiczne Przedszkole w Malczycach
- Gminny Ośrodek Kultury w Malczycach
- Rewir Dzielnicowych w Malczycach
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Malczycach
- Malczyckie Usługi Komunalne
- Kluby sportowe
- Organizacje pozarządowe

Instytucje i organizacje spoza terenu gminy Malczyce

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Śląskiej
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Środzie Śląskiej
- Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej
- Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Śląskiej
- Organizacje pozarządowe

VII. Cele Programu

Cel główny:

Skuteczne wspieranie, poprawa jakości życia i funkcjonowania rodzin przeżywających trudności, w szczególności przejawiających deficyty w umiejętnościach opiekuńczo-wychowawczych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cele szczegółowe:

1. Zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych rodziny poprzez wsparcie finansowe i rzeczowe
2. Wzmacnianie ról rodzicielskich oraz integracji rodziny poprzez wsparcie w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
3. Przeciwdziałanie uzależnieniom.
4. Wzmacnianie spójności rodziny poprzez zapewnienie dostępu do specjalistycznego wsparcia.
5. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
6. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych.
7. Promowanie i wspieranie uczniów zdolnych.
8. Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi zainteresowań oraz aktywności sportowej wśród dzieci i młodzieży oraz ich rodzin.
9. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.
10. Wspieranie i promowanie modelu rodziny wielodzietnej.

VIII. Zakładane rezultaty realizacji Programu

1. Zmniejszenie liczby rodzin z deficytami opiekuńczo-wychowawczymi i rodzin dysfunkcyjnych.
2. Poprawa jakości życia rodzin i wychowujących się w nich dzieci.
3. Zmniejszenie liczby dzieci przejawiających deficyty w zakresie funkcjonowania w środowisku lokalnym, szkolnym, rówieśniczym.
4. Zmniejszenie liczby dzieci kierowanych do pieczy zastępczej.

IX. Zadania

Zadania	Realizatorzy
Zapewnienie dzieciom i młodzieży posiłków w szkole i przedszkolu	GOPS, szkoła, przedszkole
Pomoc w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w artykuły szkolne i podręczniki (realizacja programu „Wyprawka szkolna” i „Dobry Start”)	GOPS, szkoła
Udzielanie pomocy materialnej w postaci zasiłków stałych, okresowych, celowych, w tym na żywność (program rządowy) rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych	GOPS
Udzielanie stypendiów szkolnych uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej wynikającej z niskich dochodów rodziny lub innych zdarzeń losowych	Szkoła, Urząd Gminy
Zapewnienie bezrobotnym oraz członkom ich rodzin możliwości udziału w pracach społecznie-użytecznych	Urząd Gminy, GOPS, PUP
Wspieranie finansowe rodzin w wychowywaniu dzieci zgodnie z ustawą z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci	GOPS
Wspieranie rodzin we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania poprzez pracę pracownika socjalnego, asystenta rodziny, psychologa	GOPS, GKRPA
Organizowanie warsztatów wzmacniających kompetencje wychowawcze i rodzicielskie – coaching rodzicielski	GOPS
Porady indywidualne dla rodziców po badaniach psychologicznych, pedagogicznych, logopedycznych	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
Wspieranie rodziny w sytuacji problemów emocjonalnych dziecka: - poradnictwo po badaniach indywidualnych - terapia indywidualna - terapia rodzinna	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
Pedagogizacja rodziców	Szkoła, przedszkole
Wsparcie osób uzależnionych oraz członków ich rodzin poprzez zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa z zakresu uzależnienia od alkoholu, narkotyków, innych środków psychoaktywnych	GOPS, GKRPA, SP ZOZ
Przeciwdziałanie uzależnieniom i przestępczości	GOPS, GKRPA, GOK, Policja, szkoła
Wspieranie rodziny w sytuacji kryzysowej	GOPS
Poradnictwo prawne i specjalistyczne	Urząd Gminy, GOPS, GKRPA
Niwelowanie deficytów rozwojowych i edukacyjnych poprzez organizowanie dodatkowych zajęć sprzyjających pełnemu opanowaniu wiedzy i umiejętności	Szkoła
Organizowanie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych, zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży	Szkoła, GOK, GOPS, Kluby sportowe
Współorganizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży	GOPS, GOK, GKRPA
Monitorowanie sytuacji szkolnej uczniów zdolnych oraz objęcie ich zajęciami rozwijającymi	Szkoła
Diagnozowanie oraz rozwijanie zdolności i predyspozycji dzieci zdolnych	Szkoła, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	SP ZOZ, przedszkole, szkoła, GOPS
Współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołą, służbą zdrowia w celu	GOPS, Sąd, Policja,

wypracowania wspólnych działań profilaktycznych	szkoła, przedszkole, GKRPA
Promocja i realizacja programów profilaktycznych, terapeutycznych, psychoedukacyjnych skierowanych do rodziców i dzieci	Szkoła, GKRPA, SP ZOZ, GOPS
Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami i przestępczością, motywowanie do podjęcia terapii	GOPS, GKRPA, Policja, Sąd
Działania korekcyjno-edukacyjne mające na celu ograniczenie przemocy w rodzinie skierowane do potencjalnych sprawców przemocy	PCPR, GOPS, organizacje pozarządowe
Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego oraz informowanie o miejscach pomocy	Urząd Gminy, GOPS, GKRPA
Zapewnienie opieki rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez asystenta rodziny	Urząd Gminy, GOPS
Umożliwienie na terenie gminy funkcjonowania rodzin wspierających	Urząd Gminy, GOPS, PCPR
Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo-wychowawczej, placówce opiekuńczo-terapeutycznej,	Urząd Gminy, GOPS, PCPR
Realizacja programu „Malczycka Karta Dużej Rodziny”	Urząd Gminy

X. Wskaźniki realizacji celu

Celem głównym Programu jest rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin sprzyjającemu prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Mierniki:

1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z określeniem przyczyn oraz struktury tych rodzin.
2. Liczba dzieci i młodzieży korzystających z rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”.
3. Liczba dzieci i młodzieży korzystających z rządowego programu „Wyprawka Szkolna”.
4. Liczba dzieci i młodzieży korzystających z programu „Dobry Start”.
5. Liczba osób i rodzin korzystających z poszczególnych form wsparcia finansowego, liczba przyznanych zasiłków.
6. Liczba osób skierowanych do wykonywania prac społecznie-użytecznych.
7. Liczba rodzin/dzieci korzystających ze świadczenia, liczba wypłaconych świadczeń.
8. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny, pracownika socjalnego.
9. Liczba rodzin biorących udział w warsztatach wzmacniających kompetencje wychowawcze, liczba spotkań.
10. Liczba rodziców, którym udzielono w PPP porad w czasie wizyt diagnostycznych.
11. Liczba dzieci diagnozowanych/objętych terapią przez PPP.
12. Liczba spotkań, liczba osób biorących udział w spotkaniach organizowanych przez szkołę, przedszkole.
13. Ilość porad, liczba osób korzystających z pomocy specjalistów.
14. Liczba uczniów objętych zajęciami wyrównawczymi.
15. Liczba dzieci i młodzieży korzystających z zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych.
16. Liczba dzieci korzystających z wypoczynku organizowanego przez szkołę, kluby sportowe, GOK, organizacje pozarządowe oraz kolonii.
17. Liczba uczniów zdolnych objętych zajęciami rozwijającymi.
18. Liczba uczniów zdolnych objętych badaniami, liczba opinii.
19. Liczba rodziców, dzieci i młodzieży biorących udział w programach profilaktycznych, terapeutycznych, psychoedukacyjnych.
20. Liczba rodzin niewydolnych wychowawczo i opiekuńczo.
21. Liczba rodzin doświadczających przemocy domowej.
22. Liczba osób, które uczestniczyły w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy.

23. Ilość porad udzielonych przez specjalistów realizujących zadania na zlecenie gminy.
24. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.
25. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
26. Kwota wydatkowana na utrzymanie dzieci w systemie pieczy zastępczej.
27. Liczba rodzin/dzieci korzystających z programu „Malczycka Karta Dużej Rodziny”.

XI. Ewaluacja i ocena Programu

Miejszem realizacji Programu jest gmina Malczyce, jego koordynatorem Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który będzie prowadził corocznie monitoring programu poprzez gromadzenie informacji o zrealizowanych działaniach niniejszego Programu.

XII. Finansowanie

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Malczyce, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

XIII. Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodzin określa kierunki działań w zakresie wspierania rodzin sprzyjające prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w obrębie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Istotne jest również aktywne włączenie się instytucji, placówek i organizacji, które swoimi działaniami wspierają dzieci i rodziny.

Działania podejmowane w ramach Programu przyczynią się do poprawy funkcjonowania rodzin z terenu gminy Malczyce, zwiększenia ich dostępu do usług społecznych oraz do wykorzystania własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Gminy Malczyce

Monika Olchawa

